بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/618
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ދެކޮޅު ފަރާތް: މޫސާ މުންތަސިރް، ސައުދުލްރޯސް / ސ. ހިތަދޫ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މީހުން [illegible]

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
އިސްފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

ނިމުނު ތާރީޚު: 11 ރަމަޟާން 1443 / 12 އޭޕްރީލް 2022

ޤަޟިއްޔާގައި ފާސިލު ޖަލްސާ ބޭއްވުނު ތާރީޚު:

13 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1441
10 ނޮވެމްބަރު 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 538/Cr-C/2017
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ބާވަތް: މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން
- ޙުކުމްކުރި ތާރީޚު: 11 މެއި 2017
- ނިމުނު ތާރީޚު: 28 އޮކްޓޫބަރު 2019

ޖިނާއީ- ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 17ވަނަ މާއްދާއާއި، 21ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރު - މީހުން ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށް- ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 82ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) - ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] ކުށް [illegible] މާއްދާގެ ދަށުން ދަޢުވާކުރެވުނު- ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނު)ގެ 32ވަނަ މާއްދާ- [illegible] [illegible] އަދި ނުކުތާތައް އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައި ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

- ފަނޑިޔާރު ސުލޫކީ ދުސްތޫރީ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ދަޢުވާ (މި ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ހުށަހަޅާ ބިނާކޮށްގެ ފަނޑިޔާރު އަދި ސަރުކާރު ތަޢާރުޟުވެއްޖެ.)

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 538/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ކަމަށްބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލައިގަތް ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަކީ ސ. ހިތަދޫ / ސަމުދުރުކޯސް، މޫސާ މުންތަސިރު (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު A279248) އެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ހުކުމުގެ ޚުލާޞާ:

2. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި މިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 538/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި މޫސާ މުންތަސިރުގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ވިއްކުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 17 ވަނަ މާއްދާއި، 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރާއި ހަވާލާދީ، އެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން މީހުން ވިއްކުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއެވެ.

3. މި ދަޢުވާ ކުރެވިފައިވަނީ، މޫސާ މުންތަސިރު، 2016 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރު މަހުގެ ތެރޭގައި ކުންފުނީގެ ދަރިފުޅުކަމުގައިވާ [ނަމާއި ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރު އުނިކުރެވިފައި]އަށް ޝަރުޠުތަކާއި، ވިޔަފާރިއާ ދިވެހިރާއްޖެއަށް، ފޮނުވާއިރުގައި ވިޔަފާރިއަށް ކުރިއަރާނެކަމަށް ބުނެ، [ނަން އުނިކުރެވިފައި]އަށް ދައްކާފައިވުމުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނެސް، [ނަން އުނިކުރެވިފައި]ގެ ޕާސްޕޯޓް އޮތްގޮތް އަތުން ހިފަހައްޓައި، އަނބުރާ ނުދީ، ދައްކާނުލައިގެން، [ނަން އުނިކުރެވިފައި] ލައްވާ ހަރުދަނާކޮށްގެން މަޖުބޫރުކުރުވައިގަނެފައިވާކަން ދަޢުވާގެ ސިފައިން އެނގެން އޮވެއެވެ.

ތިރީކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމި ގޮތް:

4. އެ ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކޮށްފައި ވަނީ،

"[illegible]، ދައުލަތުން ސ. ހިތަދޫ / [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2016 ވަނަ އަހަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [[illegible]] [illegible] [illegible] [illegible]] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [[illegible] [illegible]] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [[illegible] [illegible]] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [[illegible] [illegible]] [illegible] 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް [illegible]، ސ. ހިތަދޫ / [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." [illegible].

ތިރީކޯޓުގެ ނިންމުން ބާތިލު އަސާސްތައް

5. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތިރީކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[1]

5.1 [[illegible] [illegible]] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

---

[1] ތިރީކޯޓުގެ [illegible] [illegible] 22 ވަނަ [illegible] (ނ)

5.2. އޭނާ [illegible] [illegible] އަދަބު އޭނާގެ ނުރުހުމުގައި [illegible] [illegible] ހެކިތަކުން އެނގެން ނެތްކަމަށް،

5.3. މީހުން ވިޔަފާރިކުރުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި މީހުން ވިޔަފާރިކުރުން [illegible] [illegible] ހިމެނޭ ޢަމަލެއް [illegible] އޭނާގެ [illegible]

އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅި ޙުކުމް

6. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 538/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާ ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

6.1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ވިޔަފާރިކުރުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 13ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާ ޚިލާފުކަމަށެވެ.

ދެފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާސާ:

7. [illegible] އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅި ޙުކުމް [illegible]، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދެފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާސާއަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ވިޔަފާރިކުރުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 12ވަނަ މާއްދާއާއި 13ވަނަ މާއްދާގައި މީހުން ވިޔަފާރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 13ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މީހުން ޖިނާއީ [illegible]

އަމަލެއް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، އެގޮތުން ހަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގައި އެ ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި އެކްސްޓްރާޖުޑީޝަލް ކޮންފެޝަންގެ މާނަ ކޮށްދީފައިވާ ކަމަށެވެ.

[ނަން އުނިކުރެވިފައި] ޝާހިދު އަދި އޭނާގެ [illegible] 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ގައި [illegible] 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] [ނަން އުނިކުރެވިފައި] [illegible] 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible]

8. **އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުގައި** [illegible] [ނަން އުނިކުރެވިފައި] [illegible] [ނަން އުނިކުރެވިފައި] [illegible] [ނަން

އުނިކޮށްލައި] ރާއްޖެއަށް އައުމަށް ޓިކެޓް ފޮނުވާފައިވާނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އޭނާއަށް ޓިކެޓް މީގެން އޭނަ ރާއްޖެ ގެނެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން އޮންނާނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކް ކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، [illegible] [illegible] [illegible] ބައި [illegible] އެނގެން [illegible]، [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] މީހުން ޓްރެފިކް ކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު 10 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] މީގައި [illegible]، އަދި މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [ނަން އުނިކޮށްލައި] އަށް [illegible] އޭނާ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [ނަން އުނިކޮށްލައި] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން [illegible] ދީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު)ގައި މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] މީހުން ޓްރެފިކްކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible]:

9. [illegible] [illegible] [illegible] މީހުން ޓްރެފިކްކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ [illegible] [illegible]. [illegible]، އެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއާއި، 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (5) ވަނަ [illegible] [illegible]، އެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ [illegible]. އެ [illegible] [illegible]؛

17 ވަނަ މާއްދާ[2] ގައި ބުނަނީ،

"17. (ހ) ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުށްތައް.

(ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ގޯނާކުރުން ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ، ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ
އަމަލަކީ ކަމުގައި ބުނާ ކަމަށް މިޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުރާ އަމަލު ހިމެނޭ ކުށްތަކެވެ. އޭގެ
ތެރޭގައި، މިޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާއާއި 13 ވަނަ މާއްދާ އާއި 14 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
އަމަލުތައް ހިމެނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކުށެއް ކުރި މީހާގެ އެހެނަސް، 10 (ދިހައެއް) އަހަރު
ފުރިހަމަ ނުވާނަމަ ޖަވާބުދާރީނުވާނެއެވެ."

އަދި 21ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، މި ބަޔާންކުރެވުނު 17ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުވާކުރުމާ،
ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުށްތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބު އިތުރުކުރުން ބަޔާންކޮށްފައެވެ. އެގޮތުން 17ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކުރިއިރު، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ އަދަބު ދެގުނަ ކުރެވޭ
ވާނަމަ އެކަން ކުރާ މީހާގެ އަދަބަކީ 15 (ފަނަރަ) އަހަރުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށް ފޮނުވުމަށް މި މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ދައުވާކޮށްފައިވަނީ އެ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ކުށެއް ކޮށްގެން ބަޔާންކޮށްފައެވެ. 5ވަނަ ނަންބަރުގައި ވަނީ، "އެ ކުށުގެ ސަބަބުން ޖިންސީ ގޯނާކުރެވޭ މީހާގެ ފުރާނައަށް
ނުރައްކާވާ ފަދަ ބައްޔެއް ޖެހުމުގެ ފުރުސަތު ހުޅުވުން" މިފަދައިންނެވެ.

10. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނީ ނަޞްސުތަކަށް ރިއާޔަތްކުރާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ
ކުށްތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނު)ގައި ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ އަމަލުތައް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމަލުތައް ޖިނާއީ ހިންގައިގެން
ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަށުން އުފެދޭ މައްސަލަ އަދިވެސް ޤާނޫނުގެ 17ވަނަ މާއްދާ

---

[2] ނޯޓު: މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ދަޢުވާކުރިއިރު މައްސަލަ ހިނގަމުންދިޔައިރު މި ޤާނޫނުގެ ކުރީގެ ނުސްހާ. 28 އޮކްޓޫބަރު 2021 ގައި މި
ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު ދެވަނަ އިސްލާހުގައި 17ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިސްލާހުކުރެވިފައެވެ.

ބިނާކުރުން އެނގެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއަކީ މިހެން ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ކުރިން ތަޙްޤީޤު ކޮށްފައިވާ މާއްދާ ކަމަށް ވާއިރު، މިހެން ޝަރީޢަތް ކުރުމުގެ ކުރީގެ އަމަލުތައް ކަމަށް ޤާނޫނު [illegible] އަމަލުތަކަކީ ކޮބައިކަން މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ އަމަލުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުގެ އެހެން މާއްދާތަކުގައެވެ.

11. ވަކިކަމެއް ވަކިގޮތަކަށް ހުރުމަކީ، [illegible] ވަކި ކުށެއް [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތްކުރުމުގައި [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގައި [illegible]، އެ މާއްދާގައި [illegible] ފުރިހަމަވާ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] އިޖުރާއަތުގައި [illegible] މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެ އިޖުރާއަތުގައި ބަޔާންކުރާ ކަން ކަނޑައެޅިފައިވާ މާއްދާގެ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮވެއެވެ. މިކަން މިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ވ. އާދަމް ސަލީމްގެ[3] މައްސަލާގައި ނިންމާފައިވާ އިޖުތިހާދީ ނިންމުމުގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

12. އެހެންކަމުން، ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ އަމަލު ނިސްބަތްވާ ޤާނޫނުގެ އެ މާއްދާއަކީ ކޮބައިކަން ދައުވާއިން [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

13. [illegible] [illegible] ދައުވާގެ [illegible] [illegible] ބުނެފައިވަނީ، [illegible] ކޯޓުން [illegible] ދައުވާކުރުން [illegible] [illegible] ކުރަނީ، [ނަން އުނިކުރެވިފައި] އަށް [illegible] [illegible] [illegible]، [ނަން އުނިކުރެވިފައި] ގެ [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible]، [ނަން އުނިކުރެވިފައި] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] ނިންމުމުގައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

---

[3] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/HC-A/642 ޤަޟިއްޔާގެ "އިޖުތިހާދީ ނިންމުން".

14. [ނަން އުނިކުރެވިފައި] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަލާއިރު، [ނަން އުނިކުރެވިފައި] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [ނަން އުނިކުރެވިފައި] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

15. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][4] [ނަން އުނިކުރެވިފައި] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަބްދުﷲ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]:

16. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 12/2013 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) ގެ 13ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާ [illegible] ފެނެއެވެ.

---

[4] 26 [illegible] 2017 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

17. މީހުން ވިޔަފާރިކުރުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު ގެ 13ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރާ މީހަކީ، މީހުން ވިޔަފާރިކުރާ މީހެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. އެގޮތުން އެމާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

> "[illegible]" ކަމުގައެވެ.

މި ނަންބަރުގެ (i) ގައި ބުނަނީ؛

> "[illegible]" ކަމަށެވެ.

18. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން [illegible] [illegible] މައްޗަށް ދަޢުވާގައި ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ވިޔަފާރިކުރުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 17ވަނަ މާއްދާއާއި، 21ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރާއި [illegible] އެ ޤާނޫނުގެ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މީހުން ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާކަން [illegible]

19. [illegible]

20. ދައުލަތުގެ ދައުވާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މީހުން ޔަފާރިކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު އެ މާއްދާގެ ބޭނުމަށް އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާއާއި 13 ވަނަ މާއްދާ އަދި 14 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އަމަލުތައް ހިމެނޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް މީގެ ތެރެއިން [illegible] [illegible] އަމަލު ނިސްބަތްވަނީ އެ މާއްދާތަކުގެ ތެރެއިން ކޮން މާއްދާއެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮން އަމަލަކަށް ކަމެއް ދައުލަތުން ދަޢުވާގައި ފާހަގަކޮށްފައިނުވެއެވެ.

21. މި ނުކުތާއަށް ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުން އެ މައްސަލަ ބިނާވެފައިވާ ސަބަބެއް ނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް މި އިސްތިއުނާފު ބިނާކޮށްފައިވާ ކަމަކީ ދަށުކޯޓުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމެއް ނޫނެވެ. މިކަން މިގޮތަށް ފާހަގަކޮށްފައި ނުވާން ކަމަށް ހައިކޯޓުގައިވެސް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވެއެވެ. މިކަމާގުޅިގެން ޝަރީޢަތުން ސުވާލުކުރުމުން އެފަރާތުން ދަށުކޯޓުގައި ބުނެފައިވަނީ، ދައުލަތުން ދައުވާ ކޮށްފައި މިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޔަފާރިކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 17 ވަނަ މާއްދާ އާއި 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރު ބަލާއިރު، 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަމަށާއި އެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވަކިން ތަފްސީލުކޮށް 17 ވަނަ މާއްދާގެ ބޭނުމަށް އެ ޤާނޫނުގައި ޔަފާރިކުރުން ކަމަށް ބުނެވޭނީ އަމަލުތަކުން އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި އެ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާއާއި 13 ވަނަ މާއްދާ އަދި 14 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އަމަލުތައް މިހެން ޔަފާރިކުރުމުގެ އަމަލުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ. މިހެން ޔަފާރިކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައިވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެކްސްޓްރާޓެރިޓޯރިއަލް ޖުރިސްޑިކްޝަން މިހެން ޔަފާރިކުރުމުގެ ކުރުން ކަމަށާއި އެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރަނީ މިހެން ޔަފާރިކުރުމަކީ ކޮބާ ކަމެއް ކަމަށާއި އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރަނީ ޔަފާރިކުރުމުގެ ގޮތުން އެކި ގޮތް ކުރާ އަމަލަކީ ޔަފާރިކުރުމުގެ އަމަލުތައްކަން ދެނެގަންނާނެ ގޮތްކަމެވެ.

22. ނަމަވެސް، ވަކިކުރުމާއި ވަކިވުމާބެހޭ ހުކުމަކީ، ޖިނާއީ ވަކި ކުށެއް ކުރިކަމުގައި ޝަރުޢީގޮތުން ސާބިތުވެއްޖެކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭނެކަން ކުރު ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި، އެ ޙުކުމުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާ ޙާލަތުގައި، އެއްވެސް މައްސަލައެއްގައި ދަތުވާ އުސޫލެއްގެ ތެރެއިން، އެ ޤާނޫނުގެ އިތުރުގޮތުގައި ބަޔާންކުރާ މާއްދާއަށް ބަލާލާއިރު އެނގެއެވެ.

23. ވީމާއެކު، މި އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާއަކީ ދަޢުވާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފިޔަވަޅުއެޅުމާއިބެހޭ މާއްދާއަކަށް ވާއިރު، މިމާއްދާގެ ދަށުން މައްސަލަ ސާބިތުވާ ދަޢުވާއެއް މައްސަލަ ބަލާ ފަރާތަކުން ކަނޑައެޅޭނީ ހަމައެކަނި އަންނާނީކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

24. ހައިކޯޓުން މައްސަލައަށް ބަލާއިރު ދަށު ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި ހުކުމާއި ދިފާޢުކުރާ އަސާސްތަކުގައި ބަލައިގަންނަވަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 32ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީއެވެ. އެހެންކަމުން ދަޢުވާގައި ކުރިން ނަގާފައިވާ ޤާނޫނީ ނުކުތާއެއް ހައިކޯޓުގައި ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ނެގިއަސް ނުބެލޭނެކަން އެނގެއެވެ.[5]

25. މިމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއަކީ މިކޯޓުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ދަށު ކޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަށްދެއްވާ މި ނުކުތާ މަޙްކަމާގައި ހައިކޯޓުން ބަލައިދެއްވުން، މި ނުކުތާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުން ބަދަލުކުރައްވަން ކަނޑައެޅުއްވުމަށްއެދިފައިވާކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

26. އެހެންކަމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 538/Cr-C/2017 ގެ މައްސަލައިގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ނުކުތާގެ އަލީގައި އެ މައްސަލައިގައި ކޯޓުގައިވާ ހުކުމުގެ ބަދަލުގެނެސްދިނުމަކީ އެކަށީގެންވާކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

---

[5] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/379 ގެ މައްސަލައިގައި މިގޮތައިން އަމަލުކުރެވިފައިވެއެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެނގެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 538/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް މި މައްސަލަ ބެލި މި ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހަތިފް ހިލްމީ

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު